

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Joi
30 maiu
11 juiu

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe Jan. - jun. 4 fl. -
Pentru Romania
pe Jan. - jun. unu galbenu.

Nr.
19.

Cancelari'a redactinnei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Annu
IV.
1868.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MIRII.

Velulu venetu se 'ncretiesce,
In suflarea de zefiri —
Luntrea de la malu plutescu
Cu doi miri :

Unu pastoriu cu plete dese
Preste umeru dragalasiu
Si-o princesa din princese,
Crinu gingasiu.

„Misca cârm'a baietiele
Sê ne pierdemu preste lacu !
Noptile cu focu de stele
Multu mi placu !

„Sunteму singuri si pe urma,
Nu ne vinu pismuitori ;
Uita lume, uita turma,
Vin' sê mori !“

Pastorasiulu in tacere
Lasa remulu tremurandu ;
Si-o saruta cu placere
Cuventandu :

„Josu in fundulu apei line,
E unu malu mai fericitu,
E unu malu cu dragi lumine
Raiu doritu !

„Josu o luna stralucesce
Stele ridu in giurulu ei !
Vin' acolo si 'ndulcesce
Anii mei !

„Lunei tu sê fi regina,
Si eu steleloru pastoriu,
Vino-angeru dulce, vina ! . . .
Voiu sê moriu . . .“

Apoi prinde cârm'a 'n mana
Si-amendoi cantandu d' amoru,
Usiurelu prin cétia mana
Barc'a loru.

Lun'a 'n ceriu gelindu se stinge
Sferele din canturi tacu,
Dar' unu rege stâ si plange
Langa lacu.

I. Lapedatu.

DACULU CELU DIN URMA.

(Novela istorica.)

(Urmare.)

Apoi incetà resunulu si fú tacere ca in pamentu.

— Oh diei nemoritori, voi sciti dorerea regelui, voi sciti, câ Decebalu adóra libertatea patriei, si unu simtiu inocentu, si o icóna dulce si mangaitóre, — si voi sciti credinti'a poporului Daciei. Oh deschideti scapare din suferintia, tramiteti seutu in tempu de tempestate, in ór'a de proba! — Continuaà regele cu patim'a dorerii sale.

— Adóra incón'a ce-ti luminédia sufletulu si dñlele vietii, adóra geniulu ce-ti amaresce vietia, ce-ti indulcesce dorerca, — ea e mandra si frumósá ca lumin'a, si — ea e favorit'a dieiloru; dar stimédia grati'a poporului Daciei!

Resunetulu dince-ince mai tempitu, tacù.

— Poporulu Daciei blastema dulcea mea suferintia, oh grati'a poporului si amorulu Delilei nu se póte stimá de odata. Oh diei nemoritori, deschideti calea mantuirii!

Si statù regele multu tempu, dar dieii tacura.

Apoi au meditatù si au suspinatu cu o lamentare vie, rogatu-a dieii urlatu-a ca leulu vulneratu inzedaru, dieii taceau ca pamentulu.

Mergi Decebale, mediulu noptii vine, se includu misteriile pentru muritoriu. Scóla Decebale si mergi! s'audî o vóce lina din dreptu. Acést'a fù vócea betranului Cheira.

In mediulu noptii aparù umbrele regiloru prin misterii si conversédia cu dieii, — atunci nu póte stá de fatia omu muritoriu, numai protopop'a celu betranu.

Decebalu se scolà in pitióre, si stergandu-si fruntea de sudori — esî din misterii, lasandu pop'a albu ca néu'a, ce parca câ dórme — langa urna sediendu. — Apoi fù tacere mormentalá.

Betranulu Cheir'a esî pe usi'a pe unde mérse regele, apoi se urcà pe trepte si ajunse in templu de unde esî in turnu, séu mai bine dñcandu intr' unu foisioru si priví la luna.

Erá mediulu noptii.

Betranulu se coborì éra pe trepte in misterii, — apoi in cel'a cea cu perdele unde se judeca preste viétia si mórte, se asiedià in fruntea mesei inectu.

Mintenu se ivirà popii Daciei toti in haine albe, si se pusera muti ca pétr'a pe langa mésa.

Apoi doi se ivira mai tardfù aducandu intre ei o fetióra alba, invelita cu velu pana josu. Oh câtu erá de gratiósá, câtu vinea de blanda, ca mielulu la junghiare. Popii cei doi deschisera

perdéua, fetiór'a si plecà capulu si intrà; ér' perdéu'a cadiù in urm'a loru.

Aici se judeca peccatele si mórtea
Sermana Delila, frumósá Delila!

III.

Nóptea se estinde négra preste lume, ca si superarea preste unu sufletu iubitoriu. Tóta lumea, tóta natur'a si obieptele ci dormu si s'alina, numai spiritele cele nevediate umbra prin aeru inrucindu, si sburandu dintr'o stea intr'alta, si versandu din aripele sale róua pre pamentu.

Dórme Daci'a, dórme Sarmisegetus'a; dar nu dórme Decebalu regele Daciei si dorerea lui.

Atunci candu si stelele paru câ se domolu, candu si vibrarea aerului se pare câ incéta, in palatulu regelui la lampa moribunda meditá Decebalu cu sufletulu greu de dorere.

Oh diei nemoritori, amara e sórtea lui Decebalu!

Popórele straine, si dacii, si dieii, si sórtea, si anim'a lui singura e conjurata in contra lui.

Poporu puternicu si-scóla taberile, si vine s'astérna campíle Daciei cu sange, sê potopésca copíii daciloru, sê franga armele loru si sê calce livedíle frumóse. Atunci apare ca unu tramisu alu ceriului amorulu cu lance de auru, — si candu anim'a si-pretinde alu seu dreptu in viétia — poporulu Daciei lovesce inocentele si inaltiatórele sboruri ce sufletulu din ceriuri le castiga, — si rasipesce poterile sufletului, si simtiulu si voi'a lui Decebalu. Alérga la diei, si dieii deschidu graiulu si dñcu: Adóra angerulu ce-ti luminédia sperantiele si dñlele tale, ca e favorit'a dieiloru; dar stimédia grati'a poporului Daciei. — Oh ce svatu misteriosu, ce contradícere in svatulu vostru diei!

Meditarea lui erá profunda, si in sufletulu lui se luptau cele dóue mai tari simtieminte pe lume: iubirea patriei si a poporului seu ca rege, si amorulu unei animi naltu simtítóre.

Instintulu, impulsulu ce dieii, natur'a l'a produsu in sufletu — aparù ca aliati ai amorului si-si pretindu dreptulu naturalu; o idea nalta, unu visu divinu a fi domnitoriu si rege cu credintia unui poporu bravu, a conduce stindardele lui in victoria, a suferí cu dinsulu in tarulu tempuriloru víforóse, a pastrá fal'a armeloru Daciei si virtutea si bravur'a stramosiloru — apareau ca aliati sê abdîca de celu mai tare simtiementu pe lume, de amoru. — Astfeliu ca-deau cugetele pre sufletulu lui ca norii, astfeliu meditá regele Daciei cu anim'a plina de dorere. — Oh dñlele lui pentru sórtea Daciei, pentru amorulu Delilei, erau amare!

Strabatutu-au inimicii in sinula Daciei, si intrig'a loru se incrusca si se respandesce prin Daci'a.

I-a disparutu cei mai bravi eroi, nu sciá nimenea unde, nu sciá nimenea ce s'au facutu? — Si apoi prin nopti secrete apare o umbra intunecósa, négra la ferést'a palatului, — si o mana necunoscuta i intinde pe ferésta capete de omu sangióse si struncinate, si le arunca pe padimentu: — capetele braviloru sei, capetele fruntasiloru Daciei.

Si demanéti'a candu se scóla — capetele braviloru diacu in foisiorulu palatului taiate de catra trunchiu, si struncinate — — si totu astfeliu si éra astfeliu de aparintie si semne sinistre.

Si band'a intrigantiloru Romei incrusca pamentulu Daciei, si regele si poporulu dacescu se incrusca in latiuulu Romei, si nu-i afla capetulu, si nu afla band'a cea secreta, si nu póte prinde unulu pentru crancena si esemplara isbenda.

Noptile sunt negre, sê pare câ si ceriulu s'a conjuratu in contra Daciei, — si prin nopti umbra secretele Romei buiguindu si alergandu prin tóte unghiurile Daciei ca spirite necurate.

Si apoi icón'a ce adóra regele Daciei, lumin'a si aparinti'a ce-i apare lui prin somnurile sale — nicairi, nicairi.

Dupa serbatórea arderii a disparutu Delil'a, — candu si unde nu scie nimenea pre pamentu. Deputatiunea asiriloru a ajunsu in Asiri'a cu vestea, câ Delil'a fù rapita prin regele Daciei. Oh lumina si lamurire diei nemuritori! Oh cine a rapitu sacramentulu credintiei mele de o fericire pe pamentu, icón'a ce o adóra regele Daciei?! — Hah, sê se respésca tronuri, s'apuna popóre de bratiele daciloru, si sê ardatieri si imperátii si sê se verse sange in murmurulu isbendei crancenului Decebalu. — Oh diei, inca o invingere, inca unu norocu, — s'astrenu inca odata o vétra de sange, — din sange sê adurmecu capetulu intrigei, si intunereculu unde a ascunsu intrig'a icón'a mea ce o adóru — pe Delil'a.

Si de unde pedéps'a dieiloru? Au n'a facutu Decebalu destulu pentru Daci'a, pentru voi'a dieiloru si a poporulu? au n'am facutu mai multu ca toti regii lumii, candu am respinsu cu abdícere peatósa unu sufletu singuru mangaitoriu pe lume, unu sufletu intrunitu cu alu meu — o fetióra frumósa ca glori'a, si farmecatóre ca triumfulu braviloru, — au n'a facutu destulu Decebalu o diei nemuritori?!

Tronu si amóru! meditá Decebalu. Oh frumósa e marirea sê siedi in tronulu antecesori-loru cu fala de rege, imbetatóre e glori'a ajunsa prin fapte nobile, zelu si consacrare de sange pentru unu poporu iubit, — frumosu e dómne a fi rege in fruntea unui poporu bravu, ce in lupta si-are placerea, in victoria multumirea, in libertate fericirea si in sclavia si-are mórtea, — frumosu e a domní cu marire in tronulu Daciei; — dar' ah, sê ucidi voi'a si nesuinti'a dieiloru in sufletu oltuita cu atâta putere si flacara, sê stai in contra inaltulu destinu abdícundu de amóru candu diei vre amóru, candu ei l'au oltuita in sufletu, sê iese omulu din sine, din natur'a si chiamarea sa si sê se faca mai putínu ca animalulu ce iubesc — sê se faca stinca; sê respingi fericirea candu diei te-au facutu pentru fericire, candu in lume e numai o fericire — amóru, — oh nu-e acest'a peccatu diei nemuritori?!

Câ-ci ce-e fericirea? Multumirea sufletulu si repausulu pre pamentu. Si póte fí óre sufletulu multiamitu in tronulu cu gloria, in triumfe maretie, — candu nu este in lume unu sufletu cu simpatia sincera ce adóra glori'a, serbatórea triumfulu si dieulu ce le elupta.

Dar totusi ah, Daci'a se incinge in sange nu preste multu, taber'a inamica va veni ca orcanulu ce scutura tóte elementele naturei, — fí-vei tu capace Daci'a mea, tiera scumpa, romantica si incantatóre — fí-vei tu capace a contrastá puterii nedusítóre? — — Oh Dacia Dacia, Decebalu póte singuru a aperá viétia ta de mórte.

Dar éra — oh diei! Au nu-si aduce Asiri'a puterea si armele, si svatulu, au nu-si aduce aurulu si tronulu la aperarea Daciei, — au nu e frumósa Delil'a ca nimbulu sórelui, — ce gratia mai ceri tu Dacia pentru regele si tronulu teu? Si atunci candu orizonulu Daciei rosiesce a sange si negresce a mórte — oh pentru ce frangeti puterea sufletulu lui Decebalu atunci, candu tari'a e de lipsa, candu e peccatu a primí in sufletu dorere séu sentimentu afara de planulu invingerii, de dorulu gloriei. Au dóra tu Dacia mandra speredi câ vei ucide suvenirea ei in sufletulu regelui teu, in acestu sufletu — Oh, in veci — in veci!

Astfeliu meditá Decebalu, apoi se sculá incetu si luà de pe mésa o hartia si prinse a cetí. Acést'a éra epistol'a asiriloru in care cereau pe Delil'a rapita de Decebalu, si promiteau resbunare crancena pentru rapirea Delilei.

Apoi éra pasiá câti-va pasi, si privea pe ferésta in nópte, si éra mergea pana la mésa, si éra la ferésta, — pana pe urma se asiedià pe unu scaunu si se aprofundà in cugetari.

Epistol'a lu-turburà crancenu — hei, nu erá invetiatu Decebalu cu amenintiare si cu fric'a batalífi — — apoi si-aducea aminte de Delil'a, si éra se mai domolea.

„Oh rege, inse n'a suferitu Daci'a rusinea a fi aperata prin bratie straine“ — dîse betranulu daciloru langa altariulu diciloru la ardere, — oh dreptu ai tu betrane, tu mai ai sufletu pentru lupta, putere pentru arma, si credintia de invingere, cã n'ai cunoscutu perdere in viétia; ce dauna cã nu iubesci si tu ca mine, ce dauna cã n'ai iubitu candva in viétia — ei, tu n'ai iubitu in viétia dacu voinicu — — —

Bine-e? — voiu mai pune o jertfa pe altarele tale Dacia, cea mai mare si cea din urma in viétia — Voiu mai asistá la o lupta sangerósa, de-a perí Daci'a, sê vedu mortea ei, de-i invinge tíera scumpa, sê vedi mórtea regelui teu, si atunci sê se incline fanaticismulu poporului, sê planga pe mormentulu bravului Decebalu.

Voiu suferi inca pana la mórte — numai unu cuventu, unu cuventu de mangaiare sê scriu la Delil'a — : unu cuventu sê suferi cã nu peste multu tempu ne vomu intalni ca stele luminóse in ceriu. Dar oh spuneti-mu diei nemuritori care anghiu a naturii, care stenea, care frundia, care secretu si intriga ascunde fericirea visurilor mele, obieptulu duleiloru mele dureri, pe Delil'a cea scumpa; sê sguduescu popóre si puteri mari, — sê derimu tronuri si sê urdiescu unu teatru de sange, sê se incrancene popórele si diei atunci candu va tormentá resbunarea crancemului Decebalu. Oh, cã-ci nu-mi stati spre dispunere elementele naturei, sórele pe ceriu ce strabate in tóte atómele, lun'a ce cunósce misieliile noptii, si ventulu ce întórce frundi'a, si genii si spiritele ce ratecescu prin stenci, — sê strige Decebalu in négr'a lui manía, si sê se adune tóta fiinti'a vediuta si nevediuta, sê-i spuna lui Decebalu unde au ascunsu intrig'a Romei si lumea cea misiéla pe adorat'a regelui pe Delil'a mea. Oh diei puternici ce urdîti sórtea Daciei prin misterii, aretati cale si midilóce, sê deschidu secretele pamentului, sê scrutediú tóta lumea pentru dulcea mea adorata, pentru Delil'a!

Astfelu se fragmentá crancenulu Decebalu pasîndu prin chilía repede si furiosu ca unu tigrú — si éra mai stá in locu cu pumnii incesatati stringandu cu dintii, si intorcandusi ochii sangeosi ca o hiena setósa de sange. Apoi dupa fragmentare lunga si zedarnica se asiediá langa mésa aprópe de lamp'a ce respandea o lumina mortarétiá — si-si puneá fruntea cea obosita pe

mana, lasandu-si capulu indereptu si privindu de a supra ca cum aru vrea sê-si caute o lumina in cele celu fragmenta.

Apoi e-i intetia privirea, sê parca cã i se inpainginescu ochii, sê parca cã se uita de sine, si asié trédiu se pomenea ca domnitoriu. Atunci se aprofundá in cugetele cele mai grele, — si dorerea si fantasi'a esagerata invingundu preste trédi'a naturala lu-inbetau cu unu farmecu misteriosu nepriceputu.

Si i se ivea superarea ca negur'a si câte si mai câte vedenii, ce starea extraordinaria i producea intr'o variatiune mistica semnuala.

I apareau toti pe rondu croii si bravii daciloru, a caroru capete le aducea lui umbr'a cea négra in dílele din urma. Sê parca cã capetele cele struncinate se redicau asié infiorátore, cu ochi inpainginiti si cu trupulu, si aretau cu man'a la rane: cã pe elu acolo l'a inpuusu acolo la inima. Sê paru cã scotu sabi'a cu care fura ucisi sangeosa si aréta cã cu aceea i-a ucisu, — si-si acusau ucigatorii catra regele Daciei si-lu provocau la resbunare crancena, — apoi dispareau umbrele si nu mai vedea nimica, si siedea asié tempitu.

Apoi dupa unu tempu éra i nalucescu inaintea ochiloru vedenii doreróse. Acolo in unghiulu cela . . . langa usia apareá o umbra nalta in chipu de fetióra cu haine albe pana in pamentu, si stá neclatita ca o mumia, apoi sê parca ca se misca incetu, sê parca ca o ic o bórc lina asié trecea fara pasi pe de'naintea lui pana in celalaltu unghiu, apoi redicá manile si desfasierendu-si fati'a ce asié erá de alba ca marmurulu, aretá cu man'a o corona pe capu, sê parca cã vrea sê díca: cu sum regin'a daciloru icón'a regelui Decebalu. Apoi privea multu tempu cu o privire infiorátore catra rege, apoi din ce in ce erá mai oscura pana sê parca a se disolvá in aeru apoi disparea.

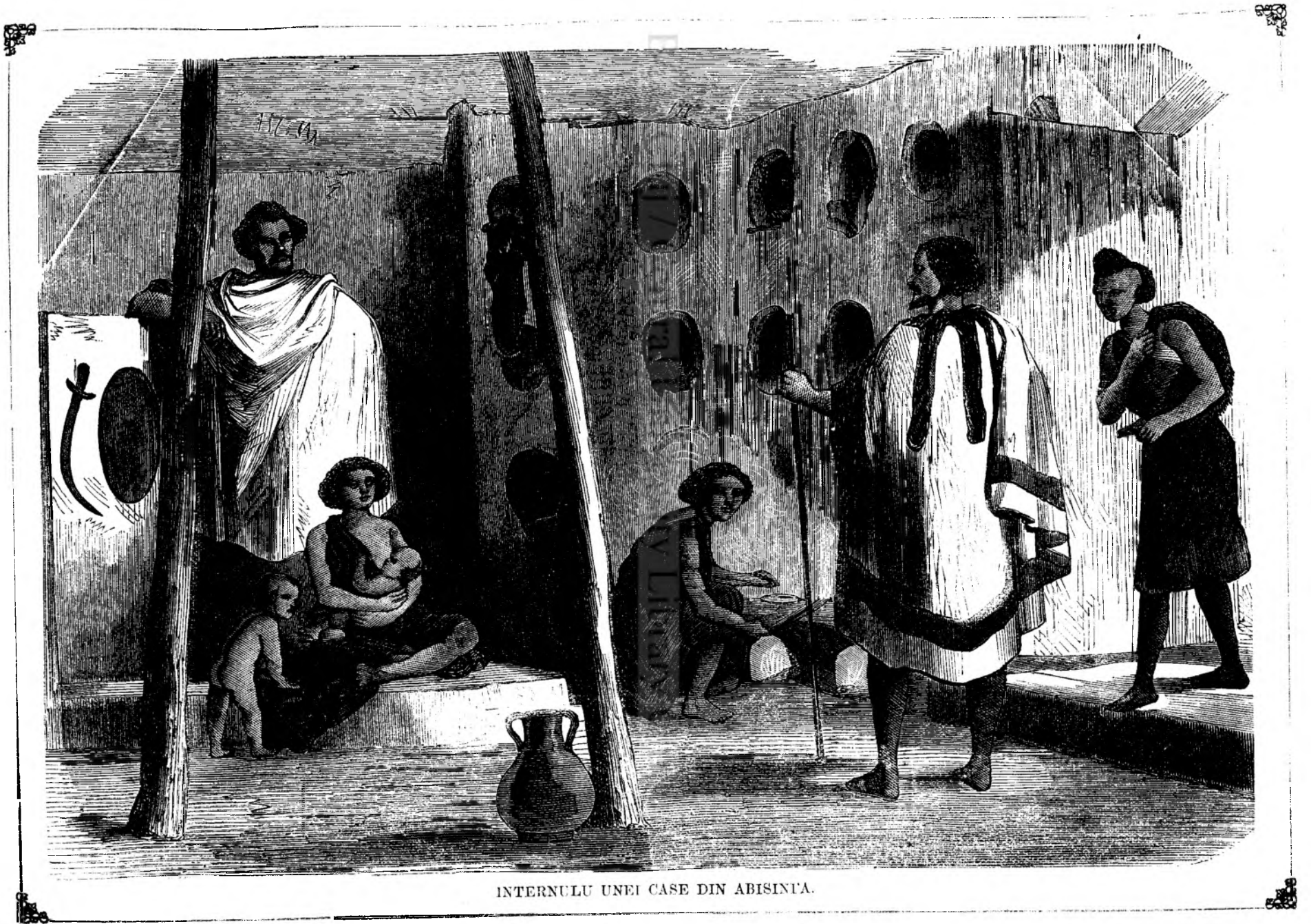
In sala erá tacere grea, tacere muta, numai umbrele cautau pe regele daciloru atunci, candu lu-dorea anim'a de sórtea patriei si de sórtea sa. Apoi se miscá odata repede, intimpinatu de unu sentiu afeptuosu, sê parca cã se trediesce si suspiná si-si stergea fruntea de sudori, si éra amblá prin sala obositu.

Si cugetá si se fragmentá.

Apoi statú repede si punendu-si man'a pe frunte eschiamá cu unu sentiu de bucuriá: ah diei, o sperantia inca: oraclulu va fi povetiútorulu regelui, oraclulu daciloru.

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

INTERNULU UNEI CASE DIN ABISINTA.

Scrutări mitologice la Romani.

(Urmare.)

Descantecu de muscatul sierpiloru.

Sub o tufa in poenitia
 Este-o fantanitia
 Si-infantana o petricica,
 Rece, vinefca,
 Si sub pétra unu sierpurelu
 Cu dinti de otielu,
 Dintii apucu de piele, pielea de carne,
 carnea de osu
 Si prin trupu trece unu fulgeru veninosu,
 Dar' cum iese dintre nori
 Fulgerii stralucitori
 Asié sè iésa din osu, din carne, din piele
 Muscaturile rele
 De dinti de otielu
 Celui sierpurelu,
 Ce stâ sub petricica
 In fantan'a mica
 Sub tufa selbatica.

Cu aceste cuvinte se descanta o cofitia noua cu apa neinceputa, in vremea ce vragitorea turbura ap'a cu trei vergutie de alunu. Apoi se desiérta cofiti'a descantata pe ran'a muscaturii, dîce V. Alesandri, publicandu acestu descantecu in „Poesiile poporali“. In legatura cu acést'a reproducemu urmatoriulu pasagiu din „*Descriptio Moldaviae*“ in care Domnulu Cantemiru ne amintesce de unu casu la care dîce, cã a fostu martoru cu ochii sei:*) „Camerariulu fericitului mieu parinte, dîce dinsulu, posiedea unu calu tare scumpu, care muscatu fiindu pre campu de unu sierpe, asié de tare se inflase, încãtu se parea cã nu se mai póte vindecã. Se tramise dupa o vragitóre betrana, care venindu dîse la stapanulu calului, ea se caute unu isvoru, din care se ia apa intr'o cofitia si s'o aduca cãtu mai inte; din apa inse sê nu guste nime. Fiindu cã camerariulu voiã sê-si tramita pre unu servitoriu alu seu, bab'a-i dîse ca insusi stapanulu s'alerge la isvoru, déca voiesce sê-i remana calulu in viétia. In urma elu ascultã si aduse betranei unu vasu mare plinu de apa. Vragitorea dupa ce murmu prestéapa unu descantecu neintiesu o dede tenerului copilu ca se o bee. Elu se supuse ori ce a fî, de si nu cu voi'a deplina fiindu cã apa adusese cam multa. Dupa ce o beu sentî de odata cã calulu lui ce nu diacea de parte de elu tangîtu pre pamentu si mai mortu de diumetate incepe a capetã putere. Baiatulu inse se inflase si-lu cuprinsera

*) P. III. c. 1. not'a (x).

nise doreri crancene. Bab'a si-repetî de nou descanteculu ei si nu mai multa ca intru unu patrariu de óra calulu fû deplinu sanetosu, ér' tenerulu copilu dupa ce turnã ap'a numai sentî neci o dorere.

Diferinti'a intre cele ce dîce Alesandri si Cantemiru stâ intru atãta cã in casulu antãiu numai se desiérta ap'a descantata pre ran'a muscaturii, éra la Cantemiru avù de a suferi domnulu din preuna cu calulu.

XIII.

Pre cum la Romani *Sabinii* si *Marsii* erau inblanditorii sierpiloru, astfelu sunt si adi unii la noi cari sciu se adune sierpii de prin nóa munti si éra sê-i imprascie. Acesti descendenti a Marsiloru vechi ne spunu cã incantandu ei sierpii intru unu anumitu tempu, ei se aduna si incepu o lupta gigantica, campulu bataii se imple de spume din care apoi se face pétra scumpa. Sê nu ne mirãmu de aceste amfibii ticalóse candu insusi popórele jóca rolulu loru nebunu, dorere inse cã pétr'a scumpa se reserva totu de una pentru manticulu demonicu.

Cugetu a fî necesariu a vorbí aici ceva si despre asié numit'a iérb'a sierpelui si istori'a ei.

Sunt tare multe povesti poporale cari ne spunu: cum cãte o tenera imperatésa e persecata de intrigile unei sócre vitrege pre candu barbatulu ei se lupta de parte prin batalii. Maltrata ca o sclava in urma i se ucidu pruncutii ei gemeni, i se léga de gãtu si i se da calea in lunie. Amblandu astufeliu tener'a imperatés'a cu ei strinsi la pieptulu seu de mama, vede de odata o sierpóica ce ducea o buruéna in gura; ea biata animalecula mergea sê-si invia puii sei ce-i calcase o róta de caru. Dupa ce vede imperatés'a cã sierpóic'a atingandu-si puii cu buruén'a acést'a numai decãtu i invia, se folosescé si dinsa totu de ea dandu viétia éراسi miciloru sei boboci. Acést'a este istori'a acestui mitu poporalu care inse ne vá parea cu multu mai interesantu déca aflãmu totu acést'a credintia la poporulu grecescu inainte de acést'a mai cu vre o trei mii de ani.

In Grecia adeca erã unu profetitoriu cu numele Polyidu despre care poetisara in lungu si in latu Eschilu, Sofocle si Euripide dar mai totu de una aducandu-lu in legatura cu Glauchu unu fiu alu regelui Minu de Creta. Istori'a e urmatórea:

Glauchu jocandu-se odata ca copilu (bine nu se scia cu pil'a séu cu popiculu, cã-ci comentatorii germani nu se unescu in pareri)

cadiu intr'o bute cu miere.*) Minu in daru lu-
totu cautá in cóce si in colo câ nu-i mai dede de
urma. Intru aceea se intempla câ Curetii**) vinu
si spunu lui Minu, câ in ciurd'a sa de vite se
afla o vaca, ce-si schimba de trii ori colórea pre
anu, de óra ce mai antâiu e alba, dupa aceea
rosia si in urma devine de totu négra. Minu cu-
getà câ cine-i va putea aflá icón'a adevărata a
acestei schimbari de colóre, va fí in stare sê-i
spuna si despre sórtea fetiorului seu. Elu con-
vocà pre toti manticii sei, dara neci unulu nu-
lu potù multumí. Unu strainu din Argu cu nu-
mele Polyidu i deslegà acést'a intrebare euig-
mateca asemenandu vac'a su o fraga care mai
antâiu e alba dupa acea rosia si in urma e né-
gra; acum Minu lu-silescè ca sê-i caute copi-
lulu lui celu pierdutu. Polyidu lu si aflà cunos-
cundu din sburatulu paseriloru catra celariulu
unde Glauchu si aflà mórtea, si unde ele se ba-
teau in continuu cu albinele ce veniau la butea
cu miere. Dupa aceste Minu pretinde ca Po-
lyidu sê-i si invíá copilulu si fiindu câ elu se
opunea lu-infundà cu mortu cu totu intr'o prin-
sóre subterana. Acolo vede Polyidu unu sierpe
câ s'apropiá de mortu. Elu lu-ucide, in urma
vine altu sierpe cu o buruèna cu care invíá pre
sierpele celu mortu. Acum Polyidu se folosescè
si elu totu cu acestu midilocu, ucide sierpele
i-ia buruén'a si invíá pre Glauchu***).

Astu-feliu a fostu in vechime si este si astadi
iérb'a sierpelui o buruèna cu care se invíá ce-i
morti. Poporulu se folosescè cu dinsa si la des-
canteele de muscatulu sierpiloru. Vedemu aici
o dovéda nóua pentru anticítatea clasica a mul-
toru mituri si povesti poporali.

XIV.

Descantecu de deochiu.

Fugi deochiu
Dintre ochi
Câ te-ajunge-o vaca négra
Cu córnelé sê te sparga
Sê te-asvîrle preste mare
In pustiu in departare,
Acolo sê perí
Ca diu'a de eri,
Ca róu'a de flóre
Ca spum'a la sóre
Ér capulu celu deochiatu
Sê remana luminatu
Curatu, de bóla scapatu

*) La orientali vine icón'a acest'a tare de multe
ori, mai cu séma din datin'a de a unge séu a inmoíá
chiaru in miere pre cei morti. — **) Preoti de a lui Joe.
***) Preller Griech. Myth. Tom. II. p. 478.

Ochii cei vatematori
Si de focu sagetatori
Inveliti sê fie cu perdele albe
Sê numai privéscá la obraze dalbe.*)

Deochiarea fù in vechime totu asié de sim-
tîta precum e si la noi astadi. Preste totu se
credea câ sunt unii ómeni cari prin influinti'a
privirei potu sê casiueneze morburi, ba chiaru
si mórte se aduca. Pliniu ca unu naturalistu
mare in tempulu seu, vorbindu despre deochiu
dîce: E de insemnatu câ acesti ómeni au câte
dóue pupili in fia-care ochiu.**)

Fiindu câ locuitorii Pontului aveau nisece
ochi mari melancolici, ardenti si seriosi dedesc
ocasiune la mai multi fisiologi din véculu clasi-
cítatii ca sê se ocupe mai in adinsu cu cruarea
causelor pentru cari acestu poporu erá asié re-
numitu pentru deochiare. Pliniu ne si amintescè
de unu anumitu Filarchu care astfeliu serie de-
spre ei: Dupa cum se scía, ei au intru unu
ochiu o pupila gemena, éra in celalaltu icón'a
unui calu.

Precum in vechime la Romani, asié si la
romanii Daciei de astadi de reulu acest'a suferu
mai multu pruncii cei mici si frumosi. De câte
ori cineva privescè la ceva erumpandu in cu-
vinte de lauda, de atâtea ori obiectulu intentio-
natu e in periclu a fi supusu fatalitatîloru de-
ochiarii. Astufeliu patimescu nu numai baiatii
cei frumosi dara chiaru si semenaturile campu-
lui***) si mielusieii turmeloru s. a.

Credinti'a acést'a cunoscuta Greciloru ca
„ὀφθαλμὸς βασκανός“ (Plat. Conviv. I. Quaest. 7)
si la Romani ca „obliquus oculus“ (Horat. Ep.
I. 14, 37) adi e reslatîta la tóte popórele Euro-
pei, avendu unu caracteriu universalu.

(Va urmá)

Nicolau Densusianu.

DR. ROBERT ROESLER

fatia cu continuitatea romanitâti Romaniloru nordu-danu-
biani in Daci'a traiana.

(Urmáro.)

Tóte aceste asertiuni a Dr. Roesler sunt
false, pentru câ astadi in limb'a Romana se
afla mai multe numiri locali, care cu putiena
stramutare ne esentiala' au fostu in usu si la
Romanii cei vechi, si care numiri numai sin-
guru prin continu'a esistintia a Romaniloru
nordu-danubiani in Daci'a traiana s'au potutu
conservá in limb'a romana pana in tempulu pre-

*) Alesandri Poesii pop. p. 9. nota. — **) Hist.
Nat. I. VII. c. 2. — ***) Asemenea si la Aul. Gelliu in
„Noctes Atticae“ IX. 4.

sente, dintre acelea numiri locale mai insemnate sunt următoarele :

a) Numirea satului: Densusiu aflatoriu în tienutul Hatiegului, care numire a fostu în usu și la Romani precum se știe din Dióne Casiu în care la Xiphilinu se știe, că Longinu ducele Romanilor s'au îngropatu la locul: „Densus“ din care s'au formatu numele satului: Densusiu precum știe și scriitoriu Kővári L. în anticitațiile Ardealului la pag. 20.

b) Numirea: Cerna a riurilor aflătoare în Ardealu, și în Banatu, care numire a fostu în usu și la Romani precum aréta inscripțiunea în istoria Banatului (scrisa de Leonhardu Bóhm tom. II. pag. 278); în geografía popórelor de la Dunare (scrisa de Katancich libr. VIII. pag. 233 și la alții) publicata, în care inscripțiune ocure numirea Tierna, și Dierna, sora cu Cerna.

c) Numirea riului din Transilvania: Somesiu, care numire a fostu în usu și la Romani în Dacia traiana precum documentéda inscripțiunea romana de Carolu Torma în apendicea sa despre Dacia nordica la pag. 34 publicata, în care inscripțiune ocure riulu Sanus cu regiunea Transvalana.

d) Numirea riului: Berzava aflatoriu în tienutul Banatului, care numire s'au folositu la Romani și pe tempulu lui Traianu imperatulu după cum ne aréta fragmentulu remasu din comentarii perduti alui Traianu Imperatulu, care fragmentu conservatu în cartile lui Priscianu suna precum urmédia: Inde Bersobim, de inde Aixi processimus (ved. și Archivulu reuniunii pentru literaturá Transilvaniei din 1845, tom. I fasc. 3 pag. 21.);

e) Numirea Orasiului: Jasiu aflatoriu în tíer'a Romanésca în Moldov'a, care numire a fostu în usu și la Romanii cei vechi în Dacia traiana precum aréta inscripțiunea Romana în geografía popórelor de la Dunare (de Katancich scrisa) publicata la pag. 213 libr. 8, în care inscripțiune ocure C. Clodiu ca prefectu militarilor Daciloru Jasiiani. („C. Clodius praefectus militum Dacorum Jassiorum“);

f) Numirea tienutului: Maramoresiu, care numire a fostu în usu și la Romani sub ast'a forma: „Marimorusa“ precum potemu vedé chiar din tractatulu de sub cestiune a Dr. Roesler la pag. 31.

Numirile locale până aici specificate, și conservate prin continu'a esistenția a Romanilor nordu-danubiani, și alte numiri înca éra conservate de pe tempulu Romanilor, și a nume: calea lui Traianu, salinele (seratura), Meadia, Goganu, Papia, și altele apriatu aréta, că Dr. Roes-

ler se însiéla, candu crede, că neci unu nume romanu din vechime nu aru fi remasu în limb'a Romanilor de astadi, și ratecesce candu dîce, că Dacia traiana a fostu tabula rasa de la Aurelianu imperatulu încóce până în seclulu a 13-le.

La pagin'a 79 liter'a e) Dr. Roesler mai aseréa și aceea: că numirile riurilor: Oltu, Temesiu, Muresiu în limb'a romana s'aru fi formata după ungerie, și că prin urmare Romanii nordu-danubiani numirile riurilor acestora li aru avé de la Unguri.

Acést'a asertiune a Dr. Roesler e eronea, pentru că după cum se știe din scriitorii cei vechi (din Pliniu, Jornande, din Guido de Ravena și din alții) numirile riurilor acestora în limb'a romana (sáu latina) cea culta au esistatu în Dacia traiana și înainte de venirea Ungurilor în Ungaria, și asié e certu, că Ungurii au imprumutatu numirile riurilor memorate din limb'a romana, și nu Romanii de la Unguri.

(Va urmá.)

Gavrilu Popu.

Internulu unei case din Abisini'a.

(Cu ilustrațiune pe pag. 221.)

Resbelulu, ce l'a portatu de curundu Angli'a contra lui Todoru regelui de Abisinia, a descoperitu europeniloru o tíera mai cu totulu neconoscuta. Resbelulu de comunu nu aduce altu ceva decâtu misería și nefericire a supra popórelor și natiunilor, dar' de aici a cascigatu sciintia. Scopulu expedițiunei ori și câtu a a fostu de egoistu, totusi sciintiele geografice și etnografice au cascigatu fórté multu, de și nu chiar atâta câtu din expedițiunile lui Napoleonu în Egiptu, unde pe langa tunuri și alte instrumente omorítóre guvernulu s'a îngrigitu a duce și ómeni de sciintia.

Poporulu abisianu și datinele lui cu atâta ne intereséza mai tare, că-ci e uniculu poporu crescínu în Afric'a, și tipulu lui, de și negru, abate cu totulu de tipulu celu uritu a negrilor. Fati'a loru cea caucazica e inpresurata cu barba frumósa, ce la negri lipsește cu totulu, perulu li cretin, și statur'a robusta.

Icon'a, carea o aretâmu acuma on. lectori, reprezenta internulu unei case din Abisini'a, depinsa de McDowall, care asíderea a luat parte în expedițiunea acést'a. Colib'a acést'a seracutia e locuintia unei persóne de rangu mai înaltu, a decanului besericeii de Serafiu.

Conversare cu cetitórele.

— Inceputa in Orade, finita la Beiusiu. —

(Radiete prime, -- buchete vescedite, — siedinti'a publica a societãtii de lectura, — academiã limbistica, — nôpte buna, — la scaldã, — naivitate, — pe drumu, — in satulu natalu, — la Beiusiu.)

Radiete prime ale auriului sóre strabatu prin perdelele ferestei mele in chili'a mea candu incepu sê scriu aceste orduri. E demaneti'a la patru ore. Suntemu in Oradea-mare la otelulu „Arborele verde.“ Memori'a mea, ca o pasere usióra, sbóra inderetru pe camp'i'a trecutului mai de aprópe, si-si revóca momintele placute din nôptea abié trecuta. Er inaintea mea pe mésa buchetele de flori vescedite mi-sioptescu cu dulce despre o suvenire scumpa a noptii espirate.

A séra se tienù siedinti'a publica a societãtii de lectura din Oradea mare, carea sub conducerea amicului nostru d. Iustinu Popfiu si-luã unu sboru inbucuratori.

Siedinti'a se 'ncepù sér'a pe la 7 si diumetate. Publiculu numerosu, adunatu si din cele mai indepartate locuri, umplù inca de tempuriu sal'a cea spatiósa din otelulu „Arborele verde.“ Érá o bucuria a vedé pe atãtia romani adunati la olalta. Aice se 'ntalnira cunoscuti vechi, cari nu se vediura de multu, — amici buni, — preoti, civili, — dómne si domnisióre, — be-trani, barbati, si juni, din multe locuri. Il. Sa dlu episcopu Iosifu P. Selagianu asisdere a onoratu cu presinti'a sa acést'a productiune a tenerimii.

Despre decursulu siedintiei publice o sê vi vorbescu numai putínu. Amintescu numai atãt'a, câ tóte productiunile au succesu intr'unu modu stralucitu. Aplausele si espresionile de complacere se intreceau dupa fie-care piesa. Cantecele esecutate de corulu vocalu deosebitu facura sensatiune mare, — ér discursulu de deschidere entusiasma pe toti, — disertatiunea intitulata: „Lips'a unui institutu romanu pentru educatiunea feteloru in Oradea-mare“ aflã resunetu viu in ascultatori.

Dupa siedinti'a societãtii, in pausa membrulu onorariu dlu Paulu Draga, dechiamã cu focu si cu gesticulatiune precisa „Ingratulu“ de Teutu.

Apoi urmã academi'a limbistica a alumnilor seminaristi, asisdere dupa program'a publicata in nrulu trecut. Dintre dechiamatiuni mai bine succesera cea magiara italiana si roman'a a dóu'a, poesia de scriitoriulu acestoru síre. Publiculu aplaudã cu placere, si damele onorara cu buchete de flori atãtu pre dechiamatori, câ si pre autoru. Érá pré interesantu a vedé cu ce placere so uitã unu tieranu romanu spre tribuna, unde fiulu seu dechiamã in limb'a italiana. Oh, ce fericire, ce bucuria potea sê unduleze in anim'a lui in momintele acele! Productiunile musicale satisfacura ori ce dorintie si junii diletanti fura aplaudati cu entusiasmu.

Dupa finitulu productiunileru, cam pe la 10 si diumetate, se incepù petrecerea de jocu, — care decurse pana demaneti'a la patru ore cu vioitiune multa. Roman'a se jocã de dóce ori, Ardelean'a odata. Demaneti'a la patru publiculu se imprasciã, ducandu cu sine suvenirea unei nopti placute, — éra eu me retrase in chiliã spre a preparã pentru stimabilele mele cetitóre fotografi'a óreloru din urma. Scíu pré bine, câ fotografi'a mea e debila si pre defectuósa, — dar, rogu-ve, nu

pretindeti mai multu de la o péna somnorósa si de la unu spiritu obositu

Nôpte buna!

Inse indesiertu me incercai a dormi. Peste câtuva tempu carale incepura a face sgomotu pe strade; deci, lauda pardoselei din Orade, fui silitu a me face diliginte si astfeliu peste dóce ore eram érași in picióre.

Tóta diu'a o petrecui in Orade, visitandu pre unii cunoscuti si amici ai mei, — si in alta dî joi in societatea amicului Popfiu facui o excursiune, la scald'a episcopésca ce zace in departare de o óra scurta, in o regiune fórté romantica si pitorésca, — dupa mediadi trecuramu in scald'a numita „Felice“ unde se tinea maialulu tenerimii gimnasiale.

Petrecuramu tempulu pana sér'a delectandu-ne in joculu teneriloru fii ai Museloru. Mi-placea multu sê studiediu naivitatea si sinceritatea juniloru. Urmatoriulu dialogu rostitu cu naivitate nevinovata facù a supra mea o impresiune pré frageda :

— Domnisióra, díse copilasiulu catra o copilitia, te rogu sê nu uiti apoi cadrilulu alu doile. Esti angagiata cu mine!

— Nu te teme, nu-lu voiu uitá. Te-am insemnatu in ordinea jocuriloru. Spusu-mi-a mam'a sê grigescu.

Sub decursulu pauzei se redicara mai multe toaste. Din curiositate m'apropiai si eu s'ascultu. Unu magiaru inchinã pocalulu intru sanetatea romaniloru din Biharea. „Romanii-magiari din Biharea — díse elu — nu sunt ca ceialalti romani. Ei ni-su frati adevérati. In 48/9 candu romanii din Transilvani'a se luptara in contra nóstra, — fratii nostri romani din Biharea se scolarã (?) cu noi dinpreuna in contra fratiloru lor.“ Minunata lauda!

Intr'aceste unu protopopu romanu se si scolã sê-i respunda. Dar eu nu-lu mai ascultai. Me saturai pe deplinu de toastulu ungurescu, — si fiindu tempulu cam inaintatu rentornaramu la Orade.

In alta-dî desu de demanetiã plecai a realisá o vechia dorintia a mea, a vedé Beiusiulu si frumósele lui regiuni, pamentulu meu natalu. Trecura mai siepteani de candu nu visitasem acestu asilu alu sciintieloru; de atunce se facura multe schimbãri in viéti'a sociala politica a romaniloru de acolo, — doriãdã darã din adanculu animei sê potu petrece câte-va díle in acestu orasielu romanescu, — doriãdã sê vedu pe vechii mei amici si cunoscuti, si nepotendu resiste dorului, plecai a-lu realisá.

Drumululu catra Beiusiu ne conduce totu prin regiuni romantice. O panorama dupa alt'a, care de care mai frumósa, ne delectá cu proseptulu loru frumosu. Aerulu érá curatu, ceriulu limpede, codri si padurile verdi, riurile sierpuiau cu murmuru melancolicu, pase-rele cantau in coru imnulu loru, — tóte aceste la olalta mi-farmecara vederea si mi-imbetara audiulu. Ah, frumósa e, Dómne, natur'a in simplicitatea sa grandiósa.

Érá demaneti'a pe la 10 ore, candu diarii satulu Holodu, pamentulu meu natalu. O simtíre dulce, suava si sacra cuprinse totu internulu meu. Aice fui nascutu, in satulu acest'a petrecui anii primi ai copilariei mele, in locurile aceste invetiãi a rostí mai antãiu numele de „mama“ si „tata“. Pamentu santu, locu sacru pentru mine, salute tîe!

Nu peste multu ajunseramu in satu si ne opri-ramu inaintea casei parochiale. Ne coboriramu, si in a ramu. Man'a-mi tremurá candu deschisei usi'a anim'a-

mi palpită rapede, și în ochii-mi se ivira două lacrimi. Le lasai să strălucască. Nu era în giurulu meu nici unu omu din atare orasiu mare, ca să rida de mine.

Dlu parocu localu, dimpreuna cu stimabil'a-i soția, ne primira cu ospitalitate sincera, romană. Era eu me pusei la ferăsta și aruncaii o privire a supra regiunii. Josu se estindea o vale manăsa, în midiloculu ei unu riu rapede, turbedulu Holodu mană unde sale spumegătoare. Mai la vale renumit'a mōra — amintita de atâte ori prin diurnale — ni spunea de suvenirea nemoritoriului Vulcanu. În departare codrii și muntii maestosi „si-ascundeau fruntea în nori“, formandu o semicununa dintre cele mai frumoase. Era din stang'a ventulu usioru ni aducea pe aripele sale accentele doioase ale unei doine poporale.

Dupa pauza de o ora continuaramu drumulu catra Beiusiu, între regiuni și mai frumoase și mai romantice decâtu pan'acuma.

Trecura două ore candu din departare diariramu turnurile besericelor din Beiusiu și peste câte-va minute sosiramu la locul doritu.

Iosifu Vulcanu

C E E N O U ?

△ (*Principele Napoleonu*), care de prezentu petrece la Vien'a, pe sambata se ascēpta în Pest'a. Caletorindu în incognito precum în Vien'a asiē si aici va fi incuarteratu în otelu. Aici în Pest'a se aude cā va fi în otelulu „la Europa“; și se vorbesce cā va cerceta si cafan'a „la corōna“, unde unchiulu seu — imperatul Napoleonu de acum — în 1831 s'a jocalu fōrte multu la biliardu, asceptandu acolo scirile despre rezultatulu revolutiunei polone unde era chiamatu ca comandante.

△ (*Mai. Sa imperatēs'a*), prim'a preumblare cu caretr'a a facut'o sambata în paduriti'a orasiului. Fiindu inse tempu ploiosu și tina, publicu n'a fostu de cātu în numeru fōrte micu. A dōu'a preumblare a facut'o dumineca în carutia deschisa. Mai. Sa era inbracata în vestminte albe și prospitā fōrte bine.

▽ (*Mai. Sa imperatēs'a*) a datu 1000 florini pentru aredicarea monumentulu lui Masimilianu în Triestu.

△ (*M. Sa Carolu*) domnitoriulu romaniloru va face acusi o caletoria mai la tōte curtile europene.

× (*Maialu*). Tenerimea romana din gimnasiulu de Beiusiu a tēnuta a trei'a dē de Rosalie marti în 2 juniu maialu seu mai bine junialu în paduritia. La asta petrecere a asistatu unu publicu numerosu și frumosu. Dauna cā petrecerea acēt'a s'a tēnuta chiar într'o dē cu siedinti'a publica din Oradea-mare și astfelu din Beiusiu nimene n'a potutu participā la aceea conferintia.

△ (*Tenerimea romana*) studiōsa la gimnasiulu din Oresti'a, a mai datu acum în 20 maiu unu concertu în favōrea bibliotecii juniu societāti a loru. Venitulu curatu din ambele concerte e 43 fl. v. a. din carea suma se voru procurā cārti. Societatea mai are și pana acuma 120 tomuri, cari s'au adunatu din bunavointi'a inteligintiei din locu și din pregiuru.

▽ (*Meteori*). În lun'a trecuta a picatu langa Slavetici (în Croati'a) doi meteori marisiori; (periferi'a unuia e cam de unu policariu) unulu e în proprietatea preutului din Slavetici, era celalaltu nu se scie, la cine se afla.

△ (*Sambata nōptea*) unu locutoriu din strad'a lui Emericu s'a treditu în tiviliturile unei femei; și uitandu-se pe ferăstra a observatu cā în caruti'a ce trecea pe sub ferăstra este trantita o femeia și cā țiene cineva de ea, era cocisiulu manā aspru caii. Femei'a avea pe capu o peleria alba de paie și inbracata elegantu. Faptulu inse și pana adi e neconoscutu.

△ (*In Mediasiu*) unu oficiru de armata s'a inpuscatu. Candu l'au aflatu nu murise inca. Caus'a sinuciderii nu se scie.

△ (*Tribunalulu*) din Vien'a a tramisu institutului de dame din Brūn, ordulu asasinatōroi Juli'a Ebergényi, ce l'a avutu ca dama a institutului aceluia. Priorēs'a institutului inse a ordinaru cā, de ora ce proprietarēs'a aceluia, l'a spurcatu, sē se vinda ca sē nu-lu mai pōrte nime; și l'a și predatu plebanulu locale ca pentru diumetatea pretiului aceluia sē faca misa pentru sufletulu asasinatēi, ēr' cealalta diumetate sē o imparta între seraci.

△ (*Generalulu baronu Koudelka*) a fostu transportatu în dīlele trecute în fortarēti'a de la Laibach, unde are a-si împlini temnitā de 8 ani.

△ (*Colorile cele multe*) și deosebite ce aveau oștasi la grumadiu și mani inca se delatura, și de aci înainte tōte regimentele voru avē într'o forma. Asiē la dragoni va fi galbenu, la ulani rosii intunecatu, la pedestrime rosii deschisu. Deosebirea între regimonte se va conoscē numai din numerii de pe bumbi.

△ (*Archiducelui Albrechtu*) nu-i placu procesele de presa si a ordinaru, ca generalulu Philippovits sē-si retraga procesulu intentatu diariulu „Sontagszeitung“, și se complaneze caus'a pe calo amicala.

△ (*Scaldile din Teplitz*) sunt fōrte viōie și si pana acuma au 1400 de oșpeti. Cei mai multi sunt din Prusi'a, Sasoni'a și Poloni'a. Cu deosebire sunt fōrte multi oficiri prusieni. Totu acolo e și Amalia princes'a de Bavari'a, principele Auersperg, Clary și altii. Mai înainte se vorbiā cā si ministrulu Bismark va petrece vēr'a acolo, acum inse dupa unu telegramu de curundu, nu va merge acolo fara la Biaritz.

△ (*Pertractarea procesulu*) lui Chorinsky în München se va incepe în 22 l. c. — Din Vien'a sēpte spre diece insi au a se presentā ca martori pe atunci în München, ēr' din Szēchen locul nasterēi lui Ebergényi două dieci, precum și insusi Ebergényi inca va trebui sē fīa de fatia.

△ (*In loculu lui Mühlfeld*) Vienēsii voiescu a alege de deputatu pe ministrulu Giskra.

△ (*Inventiune lotrēasca*). În Bud'a-Pest'a se observa unu nou soi de lotri, cari în limb'a loru se numescu „Scocheri“. Acesti-a cercetēza demanēti'a casele private și ospetariile sub pretestu, cā cauta pre cutare și cutare persōna; și în casu, candu nu afla pre nime-nēa a casa, seu dormu ospetii, atunci ocupatiunea loru e secura, dēca dau inse preste cineva, lu-saluta îndata cu „buna demanēti'a“ și-i admanua unu biletu cu nume necunoscutu, facutu numai dupa fantasi'a loru și mēnitu a seduce pre omeni. Capetandu respunsu negativu se rōga de iertare și se departa.

△ (*Sinucidere*). Unu barbatu bine inbracatu trecundu eri, pre la 4 ore, preste puntea d'între Bud'a și Pest'a, la midiloculu puntii se oprī și sarī în Dunare. Caus'a desperatiunii lui nu se scie inca.

△ (*Politi'a din Vien'a*) cērca se prinda o dama carea, dandu-se acolo de contesa a comisū mai multe insielatiuni. Ea era totu deuna elegantu inbracata și

umblá totu in caretre. S'a intemplatu mai adeunadi cá suindu-se in trasura, si vediendu in apropiarea calesei sale unu june gavaleru, — a facutu sê-i cadia din busunariu tarti'a. Tenerulu observandu acést'a, a mersu de a aredicat-o ca sê i-o deie inderetru, dam'a inse cum s'a suitu in carutia s'a si departatu. In tartia n'au fostu bani, fara nisce notitie despre venitul ei anualu si o bileta, pe care-i erá scrisa locuinti'a. Tenerulu cugetandu in cátu-va la notitie, dar mai multu la dam'a frumósa si tenera, a cugetatu cá, cu acést'a are unu modu fôrte bunu, prin care póte ar si poté legá conosciencia cu ea; deci s'a si dusu la locuinti'a damei sê-i predeie obiectulu perdutu. Intrandu la ea, l'a primitu fôrte bine atátu dam'a tenera si frumósa cátu si mam'a ei si conosciinti'a a fostu ca si facuta. Precandu erá sê se departeze, s'a rogatu de dame cá fi i-ar iertatu sê le mai cerceteze; damele i-au primitu rogarea bucurosu; si asié tenerulu a inceputu a umblá la casa, pana mai in urma a si petítu-o si a facutu incredintiarea. Intempulu cátu a umblatu la cas'a loru, si mai vértosu dupa ce a si incredintiát'o, junele i-a facutu mai multe presentie pretíose. Odata numai s'a treditu tenerulu cá dam'a si mirés'a lui a fugitu din Vien'a, atunci s'a dusu la politia si plangundu si patim'a s'a rogatu de acést'a sê umble sê-i aduca pretíosele cu cari a fostu insielatu. De siguru jun'a dama a folositu mai de multeori tarti'a ca cursa.

△ (*Infricosiat'a icón'a a ticalosiei de rachiú*). Unu barbatu, care cunoscea tristeles urmári si ticalosiele, la cari aduce rachiulu pe omu, díce in privinti'a acésta: Déca amu poté noi aduná femeile si prunciú betíviloru pe o scena de privire. éra in pregiurulu loru amu pune pe ferbetorii si vendietorii de rachiú, si i-amu tiené pana ar povesti fiestecare mama si fiestecare copilasii istori'a patimeloru sale, precum si scapatarea loru din avere sí indestulare, apoi caderea din védia si norocirea casei la saracia si amara ticalosia; déca s'ar poté poftóri intrigele, imparechiarile si necasurile casei, déca s'ar poté face ca sê sune la urechile loru bataiele, strigările mameloru si vaietele nevinovatiloru prunci, ce le pricinuisse tiranulu si selbaticulu loru parínte, — care mai nainte erá fôrte placutu ocarmitorii si apearatoriu; dupa ce s'ar propune, dícu, acelorá rugatiunile caseniloru, dílele si noptile loru cele pline de amaratiune, de necazu, de ticalosia, de grigia si gróza; candu s'ar poté infatiosiá privitoriloru acelor'a frie'a mortii, care a strimtoratu sufetele acestoru suferitori, precum si spaim'a, tremurarea si ingretiosiarea, ce a trebuitu sê o suferé de la barbatii loru, ce ducu o viétia asié necumpetata, asié si rugatiunile cele ferbinti ale fiacarei sotie pentru barbatulu ei, ca sê-lu póta scapá de legatur'a ispiteloru, ce l'au capiatu cu totul, si in sfirsítu candu s'ar poté aretá la vedere lacrimel, ce s'au versatu de acestea a casa, in vremea ce galgaiá la rachiú barbatii loru: atunci de buna séma nu ar fi neci unu ferbatoriu séu vendiatoriu de rachiú, care stá in legatura cu acestu reu, ca din césulu séu diu'a aceea sê nu se hotarésca a se lasá de meseri'a spurcata si amestecatóre de veninu.

Literatura si arte.

△ (*A esitu de sub tipariu*) opulu: Cercetári despre romanii de din colo de Dunare, tradusu din limb'a greca de dlu Sergiu Hagiadi. Se afla la tipografi'a nationala in Craiov'a.

△ (*Compendiu de pedagogia*), opu pentru parinti educatori, invetiatori si toti barbatii de scóla, scrisu de dlu I. Popescu. Prétiulu 1 fl. v. a. Prenumeratiunile se potu face la autoriulu in Sibiu.

△ (*Armat'a romana*) e titlulu unui opu de curundu esitu de sub tipariu, si se afla depusa spre vendiare la tóte librariile din Bucuresci. — O scriere care tractéza cestiunea atátu de importanta si care desvóltá tóte manoperele petrecute astadi in ostire, este de unu interesu atátu de mare, cátu e superfluu a fi recomandatú cetitoriloru.

Din strainotate.

△ (*Celu din urma balu micu*) in curtea de Tuilerii s'a tienutu marti sér'a. Imperatés'a Eugeni'a a intratu in balu pe la 10 óre. Imperatululu n'a luatú parte, cá ei a fostu ostenitu. Afara de notabilitatile si damele de curte au fostu de fatia tóte femeile ambasadoriloru. La 1 óra a fostu cin'a, la carea, imperatés'a a mancatu la ol'ta in o sala comuna cu toti ospetii. Balulu s'a finitu la 2 óre.

△ (*Nero*), canele celu placutu a lui Napoleonu a muritu, si la acést'a „La Pressa“ adauge in ironia, cá acest'a a fostu mai modestu si mai nelingusitoriu intre toti curtenii; éra foile din Vien'a, asisderea totu in ironia, dícu: cá in diu'a aceea candu a muritu, imperatululu de jele si superare nu a luatú parte in senatululu ministeriale, si candu i-au sapatu gradinariu gróp'a in unu coltiu a gradinei a versatu lacrimel.

△ (*Garibaldi*) audíndu cá generariulu papale Teves a mersu in Americ'a, ca se aduca de acolo voluntirii verbovati; a scrisu o epistola catra amicii sei din New-York, in carea condamna pe totu americanulu care va veni a aperá scaudulu papalu.

△ (*Unu monstru*). Pe insul'a Eube'a o femeia a nascutu unu pruncu fara capu. Pe partea de asupra a trunchiului erau trei ochi, doi mai mari si unulu mai micu. Urechile, degetele si manile erau asié de mari ca la unu omu mare. Indata dupa nascere a si muritu si s'a tramisu museului din Aten'a.

△ (*Polemia interesanta*). O fóia din New-York cu alta din Washington mai trei septemani intregi a totu polemizatu pentru nisce isvóre de petroleu, despre cari, cea din New-York a dísu cá au secatu cu totul. La inpartesirea acést'a fói'a din Washington a observatu pe scurtu, cá: E minciuna, si cá mai crede sê fi secatu din capulu aceluia ce a scornit'o acést'a aceea ce se numesce: „minte“. Fói'a din New-York tienendu-lu de necuviintiosu acestu respunsu a respunsu estu modu: „Mai audít'a cineva astfeliu de obrazniciú de la unu diuaristu; asié vorbescu ómenii cultivati? Acum vedemu cá coleg'a nostru din Washington nu numai e fara minte, dar e plane nebunu. De ce nu se eschidu astfeliu de ómeni din societate. Noi, la asié necrescuti le aretâmu usi'a. Si cu acést'a dorimu a finí, cá-ci coleg'a din Washington nu e demnu a ne mangí onórea cu elu“. Era cealalta fóia a replicatu cá: coleg'a lui din New-York neci nu póte avé locu in o societate onesta, cá-ci mosiulu lui a fostu prin padurile de pe malulu riului Amazonu — maimuca.

△ (*Dupa omorirea lui Lincoln*), soci'a sa si-a vendutu tóte pretíosele si lucrurile scumpe. Acést'a fapta a ei nu si-o poté esplicá nimene, cá-ci se mirá ori si cine, cá cum de femei'a lui a devenitu asié curundu in

lipsa asié mare de bani, încátu sê-si vinda totu ce are. Acum de curundu inse a esitu unu opu „Behing the Scenes“ (Dupa culisa) de la fost'a cosetorésa de casa a lui Lincoln si amic'a femeii sale, cu numele Elisabet'a Keckleg;— din care sê vede câ dóm'n'a Lincoln a fostu o femeia fôrte lucuriósa si predatóre, si câ a avutu o detoria de 27000 dolari, de carea barbatulu ei n'a sciutu nimicu.

△ (*Novela gigantică*). Nu de multu a esitu de sub tipariu, de la parintele literaturii Japanese o novela de 106 tomuri.

△ (*Tesauru literariu*). Acestu tesauru insemnatu e o opera a lui Gluch, carea s'a aflatu de curundu in Parisu si de carea pana acuma n'a sciutu nime. De órace intregu opulu e scrisu de man'a sa proprie, nu suferu indoiála câ e si a lui.

△ (*Venitulu unui curatitoriu de caltiuni*). Unu caletoriu fiindu in unu otelu din Melbourne (Australi'a), si voindu a caletori mai departe, a sciricitu de la unu amicu alu seu ce asisderea erá acolo incuarteratu, câ óre cam câtu presentu (trinkgeld) sê deie servitoriloru. „Hm — respunse acesta — aceea dieu nu sci, sciutu inse atâta, câ venitulu curatitoriului de caltiuni se suie la anu la 1600 puncti sterlingu.“ (16000 florini v. a.)

△ (*Foile din strainetate*) scriu câ causatoriulu principalu alu resbelului abisinianu ar fi fostu unu jidovu din Ungari'a cu numele Stern. Elu s'a dusu din Ungari'a in Londonu, de unde apoi ca misionariu a caletoritit in Abisini'a.

△ (*Imperatésa Carolina*). Despre nefericita fost'a imperatésa a Mexicului se scria câ, de trei luni n'a pomenitu numele barbatului seu. Se vede câ de totulu i-ar trece din minte suvenirea Mexicului. Semnele nebuniei din candu in candu numai din aceea se vedu câ, intrandu in vre-o chilia striga: „vai ce neordine, ce ne-curatienie; curatîti dupa olalta pe aici“. Servitorii se si apuca numai decátu, si ea serac'a atunci se molco-mesce.

△ (*Din Moskva*) se scrie urmatórea istorióra. Inaintea de acést'a cu patru ani, a inceputu óre cine,— despre care inse numai atâta se sciá câ e ceva notabilitate din Spani'a, — a si edificá unu palatiu frumosu in una din cele mai frumóse strade. Palatiulu se edificá iute si cu pompa. Mai in urma s'a sciutu câ l'a edificatu contele Silasori din Spani'a, unu omu micu, pe care ade-seori l'au vediatu umblandu pintre lucratori in vest-minte cam slabe. Dupa ce palatiulu a fostu gata betranu: si-a luatu o chilia lunaria in casa ce era chiar langa palatiulu lui, éra palatiulu statea golu. Datina acést'a a contelui li-au placutu la Moscovienu si vorbeau multu despre elu. In urma s'a sciutu câ Silasori pentru ceva amestecu in revolutiunea lui Prim de ministeriulu lui Narvaez a fostu judecatu la mórte si asié dinsulu si-a cautatu refugiu in Rusi'a. Cu nime nu veniá in coatin-gere si numai prin o fóia francesa se conoscea cu lumea. Betranulu a fostu cam smintitu de minte si numai dupa ce l'a apucatu mai tare defectulu acést'a l'au dusu in cas'a nebuniloru, unde a si muritu. Asintiendu-si finea vietii a dîsu câ vre a face testamentu in care, palatiulu l'a lasatu fiului seu, pe sém'a caruia l'a si facutu si cu care acceptá -dupa fiulu seu ca sê sosésca cu mirés'a.

Fiulu seu inse nu mai traiesce, câ-ci a fostu prinsu si ucisu. Tenerulu conte abié a fostu de 28 de ani si ultim'a mladitia a familiei de Sirasoli.

Gâcitura de semne

de Cornelia Vulcan.

! * * *! * * * * * — Δ. †:†: Δ—?! .— Δ†--Δ?!
; * * * Δ† —:—:.
*! Δ†. * * * ? * * * ! * * * * †! . † * * *! Δ†! :— * *
* * * * * †. †—
†—: Δ† * * ; * * †— * * ? :! Δ† — \$ * * . † * * † * *
* * * * * !—:.
* * : Δ† * * : †! Δ. ; * * †! Δ† — ; * * * * * †—
! □. * * □. †—
Δ†. Δ† * * †: Δ†? ; †! = * * † * * . □. Δ. — * * — Δ
\$! * * ;—
* * : ; Δ† — * * †— †! , * * ; Δ†: †! * * : † * * ! =—
; * * ; : † ;—
: * * * ! * * —! ? — * * ! * * :—

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 16.

Romani! aveti o Romania;
De va fopti, dati vietii'a pentru ea!
Câ 'n lumea, carea va se fia,
Spre nemorire veti reinvia

Elia Traila.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Hersili'a Magdu, Maria Budai, Maria Stancoviciu, Luiza Murgu, Emilia Gaboru, Anastasia Leonoviciu, Sofia Isfanescu, Carolina Bolocanu, Cornelia Cadariu, Rosa Ardeleanu, Dragina Ciorogariu, Julia Christianu, Cleopatra Miculescu, Julia Suciu n. Darabantu; si de la domnii: Joanu Sturza, V. Baritiu,, Stefanu Munteanu, Jancu Miculescu, Urodie Cernescu Nestoru Opreanu.

POSTA REDACTIUNEI.

Tablonlu nationalu : „Alexandru I Domnu alu Moldovei primesce insemnele domnei din manile soliloru imperatului Joanu Paleologu“, care se dá ca premiu prenumerantiloru acestei foi, e gata, si espedarea s'a si inceputu, — dar intr'o dî nu se potu espedá decátu numai 25—30 de esemplare, de aceea ne rogámu, ca st. nostri prenumeranti sê nu reclamezo indata. Pana'n finea lunoi se voru espedá tóte esemplarele.

Panteonulu Romanu neci acuma nu se póte tipari, câ-ci hart'a n'a sositu inca din fabrica. Déca va sosi, tiparirea se va incepe indata.

Lugosiu. Multiamita pentru articolulu tramisuu, — se va publicá indata ce ni va permite spatiulu. Tramite-ni câtu mai a dese ori asemene lucrari.

Bisaciu. A sositu. Multiamita. Aseptamu celu promisuu la fine.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**